Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра міжнародних економічних відносин та логістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Директор Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ
_____
«27» серпня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ МІЖНАРОДНОЇ БЕЗПЕКИ

рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

галузь знань: **С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини**

спеціальність: **С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)»**

спеціалізація: **С1.02 Міжнародні економічні відносини**

освітня програма **«Міжнародні економічні відносини»**

вид дисципліни: **обов'язкова**

ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»

2026 / 2027 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
«27» серпня 2026 року, протокол №1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:
Микола ПИСАРЕВСЬКИЙ, к.е.н., доцент, доцент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ХНУ імені В. Н. Каразіна
Анастасія РУДИЧ, асистент кафедри міжнародних економічних відносин та логістики ХНУ імені В. Н. Каразіна

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин та логістики

Протокол №1 від «26» серпня 2026 року

Завідувач кафедри _____ Анна ЗАЙЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти

Гарант освітньо-професійної програми _____ Владислав ГОНЧАРЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією Навчально-наукового інституту «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Протокол № 1 від «27» серпня 2026 року

Голова науково-методичної комісії _____ Ганна ПАНАСЕНКО

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Економічні аспекти міжнародної безпеки» складена відповідно до вимог освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» підготовки магістра за спеціальністю С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація С1.02 Міжнародні економічні відносини.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни полягає у формуванні системи базових знань про систему міжнародної економічної безпеки, компонентів та різноманітних чинників, формуванні компетентностей для ідентифікації економічних ризиків та складання різних сценаріїв мінімізації та подолання глобальних загроз міжнародній безпеці та світовому співтовариству.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

– розуміння теоретичних основ дослідження тенденцій та чинників впливу на міжнародну безпеку, глобальні ринки та розвиток міжнародних економічних відносин;

– формування системи базових знань про безпекові аспекти сукупності секторів світової економіки;

– формування здатності прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків в умовах потенційної загрози впливу різних чинників.

1.3. Кількість кредитів – 3

1.4. Загальна кількість годин – 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні заняття	
16 год.	2 год.
Самостійна робота	
58 год.	82 год.
Індивідуальні завдання	
Не передбачені	

1.5. Перелік компетентностей, що формує дисципліна:

ЗК 1(1). Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 2(1). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5(1). Здатність працювати в команді.

ЗК 3(2). Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 1(1). Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень.

СК 3(1). Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки.

СК 4(1). Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, методи та прийоми дослідження економічних та соціальних процесів, адекватні встановленим потребам дослідження.

СК 5(1). Здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку.

СК 8(1). Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ФК 2(2). Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.

ФК 3(2). Здатність визначати й оцінювати прояви економічного глобалізму, виклики та дисбаланси глобального розвитку та їх вплив на міжнародні економічні відносини.

ФК 5(2). Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

ФК 7(2). Здатність аналізувати й оцінювати геоекономічні стратегії країн з позиції національних економічних інтересів.

ФК 9(2). Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

1.6. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна

ПРН 5 (1). Дотримуватися принципів академічної доброчесності.

ПРН 8(1). Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань.

ПРН 9(1). Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

ПРН 11(1). Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів.

ПРН 13(1). Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

ПРН 14(1). Розробляти сценарії і стратегії розвитку соціально-економічних систем.

ПРН 2(2). Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

ПРН 3(2). Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН 4(2). Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

ПРН 6(2). Аналізувати нормативно-правові документи, оцінювати аналітичні звіти, грамотно використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали, вести прикладні аналітичні розробки, професійно готувати аналітичні матеріали.

ПРН 7(2). Досліджувати й аналізувати моделі розвитку національних економік та обґрунтовувати заходи досягнення їх стратегічних цілей в умовах трансформації світогосподарських відносин.

ПРН 10(2). Розуміти закономірності та тенденції розвитку світового господарства і феномену нової економіки з урахуванням процесів інтелектуалізації, інформатизації та науково-технологічного обміну.

ПРН 12(2). Визначати геоекономічні стратегії країн та їхні регіональні економічні пріоритети з урахуванням національних економічних інтересів і безпекової компоненти міжнародних економічних відносин у контексті глобальних проблем людства й асиметричності розподілу світових ресурсів.

1.8. Пререквізити: вивчення навчальних дисциплін

Базові знання за спеціальністю С1 Економіка та міжнародні економічні відносини з дисциплін «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародні відносини та світова політика», «Країнознавство», «Управління зовнішньоекономічною діяльністю».

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. Теоретичні аспекти дослідження міжнародної безпеки

Основний понятійний апарат (безпека, ризик, інтереси, економічна безпека тощо). Поняття міжнародної безпеки та її еволюційний розвиток. Концепції міжнародної економічної безпеки. Складові та рівні міжнародної безпеки. Класифікація викликів міжнародній безпеці та чинники впливу. Суб'єкти впливу на міжнародну економічну безпеку. Глобальна та національна інституційна система забезпечення економічної безпеки. Національні інтереси та міжнародна безпека. Основні показники та індикатори оцінки рівня міжнародної економічної безпеки. Роль розвинених країн та тих, що розвиваються у встановленні міжнародної безпеки.

ТЕМА 2. «Європейська стратегія економічної безпеки» (Документ 52023JC0020/2023)

Передумови прийняття Стратегії економічної безпеки ЄС. Основні положення Документу 52023JC0020/2023. Використання досвіду ЄС в Україні в контексті економічної безпеки.

ТЕМА 3. Енергетична та ресурсна безпека

Геополітична конкуренція за контроль над природними ресурсами. Ризик енергетичних криз, залежність від постачальників. Доступ до глобальних ресурсів. Виснаження природних ресурсів. Сучасний стан енергетичної складової міжнародної безпеки. Шляхи врегулювання енергетично-продовольчих проблем на глобальному рівні. Глобальний рух національних урядів до декарбонізації економік.

ТЕМА 4. Безпека міжнародної торгівлі

Доступ до міжнародних ринків. Захист від протекціонізму, торгівельних війн, санкцій. Безпека каналів постачання товарів. Перенесення ланцюгів постачання до дружніх країн. Торгівля як інструмент політичного та військового тиску. Санкції.

ТЕМА 5. Технологічна та інноваційна безпека

Контроль над критичними технологіями (мегадані, ШІ, біотехнології). Розрив у технологічному розвитку між країнами. Кібербезпека, захист фінансових і торгівельних систем від кібератак. Інформаційний тероризм: сутність та види. Сучасний стан технологічної складової міжнародної безпеки. Шляхи врегулювання технологічних проблем на глобальному рівні. «Чипова війна». Технологічний протекціонізм.

ТЕМА 6. Продовольча безпека

Кліматичні зміни і достатність їжі. Залежність від імпорту продовольства. Вплив збройних конфліктів на продовольчу безпеку. Сучасний стан продовольчої складової міжнародної безпеки. Шляхи врегулювання продовольчих проблем на глобальному рівні.

ТЕМА 7. Міжнародна валютно-фінансова безпека

Глобальні фінансові ринки, інфляція, валютна безпека. Бюджетна, боргова і курсова безпека. Фінансові кризи. Ризики фінансових криз і спекулятивних потоків капіталу. Інвестиційна безпека та «відмивання» коштів. Криміналізація глобальної економіки. Офшорні зони. Сучасний стан фінансової складової міжнародної безпеки. Шляхи врегулювання валютно-фінансових проблем на глобальному рівні. Вплив віртуальних активів та криптовалют на глобальну валютну систему.

ТЕМА 8. Глобальні виклики міжнародній економічній безпеці

Економічні наслідки зміни клімату. Вплив екологічних катастроф на продовольчі, енергетичні та фінансові ринки. Вплив військових конфліктів на світову економіку та розвиток людської цивілізації. Тіньова економіка, корупція та міжнародний тероризм як виклики міжнародній економічній безпеці. Соціально-економічний розрив між країнами. Ризики конфліктів через нерівний розподіл благ. Взаємозв'язок міжнародної економічної безпеки та рівня економічного розвитку національної економіки.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	сем	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*	*10*	*11*	*12*	*13*
Тема 1. Теоретичні аспекти дослідження міжнародної безпеки	10	2	2			6		2				8
Тема 2. «Європейська стратегія економічної безпеки» (Документ 52023JC0020/2023)	12	2	2			8						8
Тема 3. Енергетична та ресурсна безпека	12	2	2			8						8
Тема 4. Безпека міжнародної торгівлі	10	2	2			6		2	1			8
Тема 5. Технологічна та інноваційна безпека	10	2	2			6						8
Тема 6. Продовольча безпека	12	2	2			8						8
Тема 7. Міжнародна	12	2	2			8		2	1			10

валютно-фінансова безпека												
Тема 8. Глобальні виклики міжнародній економічній безпеці	12	2	2			8						16
Усього за курсом	**90**	**16**	**16**			**58**		**6**	**2**			**82**

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Д.ф.	З.ф.
1	**Тема 1.** Теоретичні аспекти дослідження міжнародної безпеки	2	
2	**Тема 2.** «Європейська стратегія економічної безпеки» (Документ 52023JC0020/2023)	2	
3	**Тема 3.** Енергетична та ресурсна безпека	2	
4	**Тема 4**. Безпека міжнародної торгівлі	2	1
5	**Тема 5.** Технологічна та інноваційна безпека	2	
6	**Тема 6.** Продовольча безпека	2	
7	**Тема 7.** Міжнародна валютно-фінансова безпека	2	1
8	**Тема 8.** Глобальні виклики міжнародній економічній безпеці	2	
Разом		**16**	**2**

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Д.ф.	З.ф.
1	**Тема 1. «Матриця національних та глобальних загроз»** Здобувач освіти обирає будь-яку країну світу (на власний розсуд) та описує 3-5 ключових економічних ризиків для її національної безпеки за схемою: ризик, індикатор оцінки (як оцінити наявність ризику), наслідки для глобальної економіки та міжнародної безпеки (схема причинно-наслідкових зв'язків). Результати роботи потрібно висвітлити у формі презентації або письмової записки. Від здобувача освіти очікується вичерпна відповідь.	6	8
2	**Тема 2.** Здобувач освіти готує есе (2-3 стр.) на тему (за вибором): 1. Передумови прийняття Стратегії економічної безпеки ЄС 2. Основні положення Документу 52023JC0020/2023 3. Використання досвіду ЄС в Україні в контексті економічної безпеки	8	8
3	**Тема 3. «Профіль стратегічного ресурсу»** Здобувач освіти обирає один стратегічний для енергетичної сфери ресурс (до прикладу, літій, кобальт, рідкісноземельні метали, природний газ, нафта тощо) і готує письмову довідку, яка має містити вичерпну відповідь за наступними пунктами: – коротка характеристика ресурсу та його застосування; – країни-лідери, що контролюють видобуток обраного ресурсу (статистичні дані); – обсяг покладів даного ресурсу серед країн-лідерів (статистичні	8	8

	дані); – ризики монополізації видобутку ресурсу для глобальної економіки; – використання ресурсу (або потенційна загроза) як інструменту геополітичного тиску, експортних обмежень чи санкційних війн; – наявність технологічних замінників та можливість переробки/повторного використання; – наявність потенціалу видобутку та/або переробки для України (статистичні дані).		
4	**Тема 4. Пошук альтернатив перед загрозою кризи** Здобувач освіти повинен надати письмове вирішення змодельованій ситуації: через санкції/війну треба перенести ланцюг постачання стратегічного експортного продукту із запропонованої країни у дружню країну (-ни). Завдання передбачає обґрунтування вибору нової локації, визначення статей економічних витрат та безпекових переваг.	6	8
5	**Тема 5. Творче завдання.** Здобувач освіти повинен підготувати коротку презентацію (5–7 слайдів) чи есе (2-3 стор) на тему (за вибором): 1. «Цифровий Левіафан: межа між кібербезпекою держави та тотальним контролем?» 2. «Технологічний апартеїд: чи поглиблять чипові війни прірву між Глобальною Північчю та Півднем?» Алгоритм відповіді: теза (позиція), аргументи на основі фактів (2-3), контраргументи на основі фактів (2-3), висновок. Здобувач має викласти власне бачення без надання загальних описів і пояснень, накшталт тлумачення понять «кібербезпека», «чіпова війна» тощо.	6	8
6	**Тема 6. Паспорт продовольчої вразливості** Здобувач складає «паспорт продовольчої вразливості» для обраної країни, яка характеризується високим рівнем залежності від імпорту продовольства (до прикладу, Єгипет, Сомалі, Ємен, Туніс тощо). Аналітичний огляд повинен включати наступні пункти: – частка імпорту у загальному споживанні базових продуктів (пшениця, олія, кукурудза, рис, цукор); – оцінка рівня диверсифікації постачальників (фіксація наявності або відсутності залежності від 1–2 країн-експортерів); – аналіз вразливості пріоритетного логістичного маршруту (до прикладу, Суецький канал, Баб-ель-Мандебська протока тощо); – аналіз соціально-політичних ризиків; – формування переліку заходів із підвищення стійкості (до прикладу, створення стратегічних державних резервів, субсидування бідних верств тощо) та обґрунтування кожного із запропонованих заходів.	8	8
7	**Тема 7. Міжнародна валютно-фінансова система** Здобувач освіти повинен проаналізувати механізм (на основі реального кейсу) того, як криптовалюти, офшори чи «тіньові операції» використовуються для обходу міжнародних санкцій. Сформувати пропозиції щодо нейтралізації цих механізмів.	8	10
8	**Тема 8. Оцінка економічних наслідків** Потрібно систематизувати прямі та опосередковані збитки від екологічної катастрофи для глобального ринку (на вибір: продовольство, енергетика, макроекономічна стабільність). Приклад екологічної катастрофи має бути реальним фактом. Результати роботи мають бути представлені наступним чином: характеристика	8	16

	екологічної катастрофи, перелік та пояснення ідентифікованим прямим та опосередкованим збиткам, значення для глобальної економіки. Глобальне продовольство (ціни на зернові та олійні, продовольча інфляція, голод у країнах, що розвиваються). Глобальна енергетика (волатильність цін на нафту та/або газ, трансформація логістичних шляхів, прискорення або гальмування «зеленого переходу»). Макроекономічна стабільність (глобальна інфляція, порушення ланцюгів постачання, підвищення ставок центральними банками).		
	Разом	**58**	**82**

5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачено

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі вивчення дисципліни «Економічні аспекти міжнародної безпеки» використовуються такі словесні методи навчання, як: розповідь, пояснення, дискусія, обговорення ситуаційних вправ. Вони надають можливість здобувачам освіти оволодіти базовими знаннями з теоретичних засад міжнародної економічної безпеки та розвинути навички професійної комунікації.

Наочні методи, такі як демонстрація кейсів, ілюстрація результатів самостійної роботи, візуалізація статистичних даних у формі таблиць, діаграм та інфографіки сприяють кращому засвоєнню та запам’ятовуванню матеріалу.

Практичні методи представлені виконанням практичних завдань, вирішенням кейсів, підготовкою письмових повідомлень у різних формах.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів здобувачів при обговоренні та виконанні питань на практичних заняттях тощо.

Застосовуються такі засоби діагностики рівня підготовки здобувачів освіти:

– інформаційні доповіді на семінарських завданнях та усне опитування;

– підготовка творчих завдань із використанням мультимедійної презентації;

– виступи під час обговорення питань та участь у груповій дискусії.

9. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Поточний контроль та самостійна робота								Екзамен	Сума
Т1.	Т2.	Т3.	Т4.	Т5.	Т5.	Т7.	Т8.	40	100
60									

Поточний контроль – 60 балів, з них:

Практична робота №1 – 6 балів;

Практична робота №2 – 6 балів;

Практична робота №3 – 9 балів;

Практична робота №4 – 8 балів;

Практична робота №5 – 8 балів;
Практична робота №6 – 8 балів;
Практична робота №7 – 7 балів;
Практична робота №8 – 8 балів.

Підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів (1 творче питання – 10 балів, 30 тестових питань з 1 правильною відповіддю. Кожна правильна відповідь оцінюється у 1 бал).

Заохочувальні бали – підготовка до видання наукової статті за тематикою дисципліни «Економічні аспекти міжнародної безпеки» – 10 балів.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточних оцінок та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю (екзамену). Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового контролю (екзаменту), якщо він набрав **не менше 25 балів** з навчальної дисципліни під час поточного контролю та самостійної роботи.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання до всіх видів поточних завдань та підсумкового контролю наведені у відповідних розділах дистанційного курсу з дисципліни «Економічні аспекти міжнародної безпеки»: https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14780.

У разі прояву академічної недоброчесності під час написання екзаменаційної роботи здобувач освіти одержує загальну нульову оцінку.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за національною чотирирівневою шкалою
90-100	Відмінно
70-89	Добре
50-69	Задовільно
0-49	Незадовільно

Використання технологій штучного інтелекту (ШІ)

Під час вивчення навчальної дисципліни використання технологій штучного інтелекту (ШІ) здійснюється відповідно до Політики використання технологій штучного інтелекту Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Використання моделі **«ШІ як асистент»** дозволяється під час підготовки до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, проведення аналітичних оглядів та інших письмових робіт для наступних цілей: пошук та систематизація інформації, добір та первинного аналізу наукових джерел, пояснення складних понять, удосконалення структури тексту та його мовне редагування, генерація ідей. Фінальний текст роботи, висновки, аналіз, інтерпретація результатів та прийняті рішення повинні бути самостійно підготовлені здобувачем освіти. Усі отримані матеріали мають виключно допоміжний характер. Відповідальність за достовірність наведених відомостей, посилань та результатів несе здобувач освіти.

Використання моделі **«ШІ як інструмент»** дозволяється для окремих практичних, проєктних або дослідницьких робіт виключно для аналізу даних, створення візуалізацій, схем та зображень, проведення навчальних експериментів та порівняння результатів роботи різних моделей. Усі результати, отримані за допомогою ШІ, підлягають критичному аналізу, перевірці та

доопрацюванню здобувачем освіти. Допустимі межі застосування моделі «ШІ як інструмент» повідомляються викладачем до початку виконання завдання.

Кожна письмова робота повинна містити деталізовані відомості про застосування ШІ. Якщо відповідні технології не використовувалися, зазначається: «Під час виконання роботи технології штучного інтелекту не використовувалися». В іншому випадку вказуються назва сервісу або моделі, дата, характер отриманої допомоги та опрацьовані за її допомогою елементи роботи. На вимогу викладача здобувач освіти має надати використані запити (prompts), отримані відповіді, проміжні матеріали та пояснити спосіб використання інструментів ШІ.

Для підтвердження самостійності роботи та сформованості практичних навичок викладач може провести додаткове усне опитування здобувача освіти за змістом практичної роботи.

Недекларованe використання технологій штучного інтелекту або подання згенерованого ШІ матеріалу як власного результату навчальної діяльності розглядається як порушення принципів академічної доброчесності відповідно до внутрішніх нормативних документів Університету. Незадекларованe або заборонене використання, подання згенерованого матеріалу як власного чи неможливість підтвердити самостійність виконання основної частини завдання є підставою для оцінювання роботи у 0 балів та її повторного виконання.

Зарахування неформальної освіти

Здобувачі можуть отримати додаткові бали за успішне проходження дистанційних курсів, або академічних програм у рамках короткострокової та/або довгострокової мобільності, або тренінгів на провідних освітніх платформах, які тематично пов’язані зі змістом дисципліни і співвідносяться із загальною кількістю кредитів.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

– онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни;

– сертифіковані програми за тематикою, дотичною до змісту навчальної дисципліни, проведені міжнародними організаціями чи університетами;

– участь у майстер-класах, форумах, конференціях, семінарах, зустрічах з питань дотичних до змісту навчальної дисципліни (з підготовкою статей, тез доповідей, есе, пресрелізу, інформаційного повідомлення тощо, що підтверджено навчальною програмою заходу, публікацією чи відповідним сертифікатом);

– участь у науково-дослідних та прикладних дослідженнях з проблем дотичних до змісту навчальної дисципліни (розробка анкетних форм, проведення опитувань, підготовка та проведення фокус-груп, обробка результатів дослідження, підготовка звіту, презентації результатів тощо, що підтверджується демонстрацією відповідних матеріалів).

Умови зарахування результатів неформальної освіти:

– курс має бути погоджений з викладачем;

– здобувач має надати викладачеві офіційний документ (сертифікат або свідоцтво), що підтверджує успішне завершення курсу або участь у заходах викладених вище (див. приклади релевантної неформальної освіти);

– про наявність результатів релевантної неформальної освіти за темами, які змістовно пов’язані з курсом дисципліни, здобувач має повідомити викладача на початку семестру, у якому викладається дисципліна.

Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна. Кожне звернення розглядається індивідуально. Рішення ухвалюється науково-методичною комісією ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу» на підставі поданого пакету документів від здобувача освіти.

Незалежно від кількості додаткових освітніх активностей загальна кількість балів за поточний контроль із урахуванням зарахованих результатів неформальної освіти не може перевищувати 60 балів.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Писаревський М. І., Рудич А. А. Дистанційний курс «Економічні аспекти міжнародної безпеки» URL: https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=14780.
2. Вінічук М. В., Наконечна Н. В. Економічна безпека держави: соціальноекономічний вимір: Навчальний посібник. Львів, Ліга-Прес: 2017. 322 с
3. Глобальна та національна безпека : підручник / [В. І. Абрамов ... [та ін.]; за загальною редакцією Г. П. Ситника; Національна академія державного управління при Президентові України, Громадська організація «Академія національної безпеки». Київ: НАДУ, 2016. 781 с
4. Joint Communication to the European Parliament, the European Council and the Council on «European Economic Security Strategy». JOIN (2023) 20 final. Brussels, 20.06.2023. URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023JC0020.

Допоміжна література

1. Хартія європейської безпеки. Стамбульський документ 1999 року // Офіційний веб-сайт Організації з безпеки та співробітництва в Європі. 18 листопада 1999 року. URL: https://www.osce.org/mc/17502.
2. Паризьке відділення за нову Європу. Офіційний веб-сайт Організації з безпеки та співробітництва в Європі. 19-21 листопада 1990 року. URL: https://www.osce.org/files/f/documents/0/6/39516.pdf.
3. Потапенко В., Павленко І., Нагірний В., Маляревський Є. Аналіз загрози національної безпеки у сфері внутрішньої політики : аналіт. доп. Київ : НІСД, 2024. 31 с.
4. Дзьобань О. п. Національна безпека в умовах соціальних трансформацій: методологія дослідження та забезпечення. Харків : Константа, 2006. 440 с.
5. Резнікова О. О. Стратегічний аналіз безпекового середовища України. Стратегічна панорама. 2022. Спец. вип. С. 45–53. DOI: https://doi.org/10.53679/2616-9460.specialissue.2022.05
6. Абрамов В. І., Ситник Г. П., Смолянюк В. ф. ін. Глобальна та національна безпека / за заг. ред. Г. п. Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с.
7. Суходоля О. М., Харазішвілі Ю. М., Рябцев Г. Л. Енергетична безпека України: перспективна модель управління ризиками : монографія / за ред. О. М. Суходолі. Київ : НІСД, 2023. 152 с. DOI: https://doi.org/10.53679/NISS-book.2023.01.
8. Грибіненко, О. М. (2019). Міжнародна економічна безпека: оцінка сучасного середовища, глобальні тренди та ризик-фактори. Економічний простір, (149). С. 14-22. https://doi.org/10.32782/2224-6282/149-2.
9. Присташ А. Наукові підходи до трактування поняття «міжнародна безпека». Міжнародні відносини. 2 (20). 2024. С. 34-45. DOI: https://doi.org/10.29038/2524-2679-2024-03-34-45, URL: https://relint.vnu.edu.ua/index.php/relint/en/article/view/384.
10. Кравченко Ю. Продовольча безпека України в умовах війни: виклики та стратегічні пріоритети. Економіка та право. №2. 2025. С. 137-146. DOI: https://doi.org/10.15407/econlaw.2025.02.137.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Global Risks Reports. World Economic Forum. URL: https://www.weforum.org/publications/series/global-risks-report/.
2. World Investment Report 2026. UNCTAD. URL: https://unctad.org/publication/world-

investment-report-2026-international-investment-turbulent-era.
3. Cybersecurity and geopolitical risks in financial markets. OECD. URL: https://www.oecd.org/en/publications/cybersecurity-and-geopolitical-risks-in-financial-markets_1002b1fd-en/full-report/component-6.html.
4. Global Food Security Index 2022. URL: https://insights.economistenterprise.com/sustainability/project/food-security-index/explore-countries.
5. Economic Security Index 2025. International Liberty Institute. URL: https://www.ilibertyinstitute.org/en/index/economic-security.
6. Energy&Climate Security Risk Index. Center for the Study of Democracy. URL: https://ces.csd.eu/.
7. 2026 Global Peace Index. Vision of Humanity. URL: https://www.visionofhumanity.org/maps/#/.
8. Bremmer I. The Neat Superpower Isn't Who You Think. TED. URL: https://www.youtube.com/watch?v=uiUPD-z9DTg&t=120s.